

Visiedocument Adviesraad Jeugd & Wmo

Positie, taken en werkwijze

September 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Visie, missie, focus en ambities	4
Eigen agenda en eigen regie	6
(rand)voorwaarden	7
Mogelijke rollen van de adviesraad t.a.v. dossiers / onderwerpen	8

Inleiding

De afgelopen periode, sinds najaar 2024, heeft de adviesraad Jeugd & Wmo zijn visie en werkwijze geëvalueerd en opnieuw vormgegeven. In dit document wordt uitgelegd hoe de adviesraad wil gaan werken en wat dat betekent in / voor de praktijk (de samenwerking met de gemeente en de wijze waarop de adviesraad informatie en signalen ophaalt bij inwoners(organisaties)). In dit visiedocument zet de adviesraad zich als het ware weer even opnieuw neer. De adviesraad gaat aan de hand hiervan graag in gesprek met de wethouders en contactpersonen in de gemeente om te kijken in hoeverre bestaande werkafspraken aanpassing behoeven.

De in dit document geschetste visie en werkwijze sluiten in grote mate aan op de werkwijze die in 2021 geformuleerd is. Bij het implementeren daarvan is gebleken dat de praktijk weerbarstig is. Het aanstellen van een ambtelijk ondersteuner, een van de adviezen naar aanleiding van de evaluatie, heeft ertoe geleid dat de adviesraad, bestaande uit betrokken Arnhemmers die het werk vrijwillig doen, meer vanuit zijn kracht en drijfveren kan werken. Desalniettemin zijn er uitdagingen, waarvan de grootste gelegen is in het vat krijgen op de grote vraagstukken die spelen in het Sociaal Domein op een manier die behapbaar is voor de adviesraadleden. Om die uitdaging beter het hoofd te kunnen bieden, én om gericht(er) informatie en signalen op te kunnen halen bij inwoners(organisaties), is het van belang dat de adviesraad keuzes gaat maken en prioriteiten gaat stellen ten aanzien van vraagstukken waar hij zich mee bezig wil en kan houden.

In het algemeen ziet de adviesraad Jeugd & Wmo dat de ontwikkeling naar een integrale aanpak van (grotere) vraagstukken binnen de gemeente steeds meer handen en voeten krijgt. Zijn advies aan de gemeente Arnhem zou dan ook zijn om de beweging naar één adviesraad Sociaal Domein – zoals in 2021 al ingezet is door de adviesraad Jeugd en de adviesraad Wmo samen te voegen¹ – door te zetten, en over de meerwaarde en mogelijkheden daarvan in gesprek te treden met de adviesraad Werk & Inkomen.

In dit document zal achtereenvolgens worden ingegaan op de visie en missie, hoe de adviesraad deze vertaalt naar een focus en ambities, hoe het werken vanuit eigen agenda en regie er in de ogen van de adviesraad uitziet en wat daarbij (rand)voorwaarden zijn, en tot slot hoe de adviesraad onderwerpen en vraagstukken wil benaderen.

¹ Kwalitatieve evaluatie van de Adviesraad Jeugdhulp, Adviesraad Werk en Inkomen en Adviesraad Wmo van de gemeente Arnhem (vertrouwelijk), Koepel Adviesraden Sociaal Domein, P. van der Horst, 29 januari 2020

Visie, missie, focus en ambities

De adviesraad Jeugd & Wmo is ingesteld om het perspectief van de (kwetsbare) Arnhemse inwoner naar binnen te brengen bij de gemeente. Dit doet de adviesraad vanuit de geheel eigen, onafhankelijke rol als adviseur van het college, zonder last en ruggespraak. Voor de adviesraad zelf betekent dit onder meer dat de adviserende rol (collectieve) belangenbehartiging zoals platformorganisaties doen als het ware overstijgt naar bredere burger- en cliëntparticipatie. De adviesraad kan wel informatie ophalen bij platformorganisaties en cliëntenraden.

Naast enkele aanpassingen in de bestaande visie en missie, heeft de adviesraad een focus en ambitie geformuleerd als kader voor het maken van keuzes en stellen van prioriteiten.

Visie

Iedere inwoner van de gemeente Arnhem moet zijn of haar leven op eigen wijze kunnen inrichten door gebruik te maken van zijn of haar eigen mogelijkheden. Indien nodig kunnen inwoners daarbij ondersteund worden. Ze worden daarbij met respect behandeld vanuit de gedachte dat iedereen waardevol is en gelijkwaardig aan elkaar. Het is van belang dat burgers dit zelf ook zo ervaren en uitgenodigd worden om in de Arnhemse samenleving mee te denken en te doen.

Missie

Onze missie is het bij de gemeente naar binnen brengen van het perspectief van de Arnhemmer, in het bijzonder dat van de kwetsbare inwoner met multiproblematiek². Zo proberen we ervoor te zorgen dat de adviesraad Jeugd & Wmo aansluit bij de cultuur en behoeftes van inwoners die gebruik (gaan) maken van de jeugdhulpverlening en Wmo in Arnhem. Dit doen we door in gesprek te gaan met inwoners, de gemeente Arnhem en professionals (in de wijk).

Focus

De adviesraad wil zich primair richten op inwoners die te maken hebben met multiproblematiek, meer in het bijzonder op de consequenties van deze stapeling in de context van schaarste, zorgtekorten, en andere vraagstukken in de samenleving. Dit is de groep waar de adviesraad zich op focust wanneer het gaat om 'de kwetsbare

² Onder 'multiproblematiek' verstaat de adviesraad Jeugd & Wmo: gezinnen of individuen met vaak problematiek op meerdere van de volgende levensgebieden: zingeving, wonen, financiën, sociale relaties, lichamelijke gezondheid, psychische gezondheid, werk en activiteiten (bron: [8-fasenmodel | Movisie](#)), waaronder ook aansluiting en verbinding op het gebied van taal en cultuur. De problemen kunnen elkaar onderling versterken en beïnvloeden, waardoor ze lastig zijn om op te lossen.

inwoner'. De focus is uitgangspunt bij het maken van keuzes en het prioriteren, het betekent *niet* dat de adviesraad andere kwetsbare groepen uitsluit. Signalen over andere groepen kwetsbare inwoners neemt de adviesraad evengoed mee in zijn overwegingen.

De focus bestaat uit de volgende drie elementen:

- 1) Inwoners die het het hardst nodig hebben, krijgen tijdig passende hulp.
- 2) De context van de zorgzame samenleving³ (d.w.z. de minisamenleving van de buurt of wijk).
- 3) Vertrouwen opbouwen bij (moeilijker bereikbare) inwoners, om een isolement en het afhouden van hulp te voorkomen.

Ambitie

Zorg en welzijn is voor de inwoner met multiproblematiek toegankelijk, passend en tijdig beschikbaar, binnen een zorgzame samenleving.

De geformuleerde focus en ambitie vragen om bewustere keuzes en prioriteiten. Daarvoor is het van belang dat de adviesraad uitdrukkelijker gaat werken vanuit een eigen agenda en daarmee eigen regie. Daar wordt hierna verder op ingegaan.

³ Een zorgzame samenleving is er een waarin niemand er alleen voor staat, en waarin mensen samen verantwoordelijkheid nemen voor elkaars welzijn.

Eigen agenda en eigen regie

Om meer grip te krijgen op vraagstukken en daarbij de gewenste rol te bepalen, is het voor de adviesraad belangrijk om meer vanuit eigen agenda en eigen regie te gaan werken. Een uitgangspunt hierbij is een verandering van denkrant die in algemene zin zichtbaar is bij adviesraden in het sociaal domein: 'van beleidsstukken naar vraagstukken'. Dat betekent onder meer dat er meer nadruk komt te liggen op het signaleren van ontwikkelingen die (mogelijk) effect hebben op inwoners en cliënten – vraagstukken kunnen bijvoorbeeld problemen of dilemma's zijn – in plaats van het uitspitten en becommentariëren van beleidsstukken.

Werken vanuit eigen regie en op basis van een eigen agenda betekent dat de adviesraad ...

- 1) zijn keuzes t.a.v. in behandeling te nemen onderwerpen baseert op wat belang is voor kwetsbare inwoners, die afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning;
- 2) t.a.v. door de gemeente gevraagd advies aan de voorkant toetst of ...
 - a. het onderwerp aansluit bij de focus van de adviesraad,
 - b. (voldoende) kennis en affiniteit beschikbaar is bij de adviesraad, inclusief eventueel netwerk/connecties,
 - c. of het past qua werkagenda en -belasting van de adviesraad;
- 3) vroegtijdig en duidelijk met de gemeente en met de samenleving communiceert met welke onderwerpen hij aan de slag gaat;
- 4) de transformatie Sociaal Domein benadert vanuit de vraag wat het betekent voor de doelgroep waar de adviesraad zich (primair) op richt;
- 5) (meer) projectmatig gaat werken in groepjes gekoppeld aan thema's, waarbij de groepjes zich verdiepen in de thema's, o.a. door op te halen wat voor inwoners belangrijk is en van daaruit te komen tot een (eventueel) ongevraagd advies;
- 6) bij een groot/belangrijk onderwerp, dat niet (direct) aansluit bij een themagroep, beoordeelt of het onderwerp opgepakt wordt en zo ja, op welke wijze (bijvoorbeeld door een aparte, tijdelijke werkgroep in te stellen).

De (nieuwe) themagroepen zijn:

- Jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren
- Kwetsbare inwoners ondersteunen zodat zij gelijkwaardig mee kunnen doen
- Zorgzame wijken (sterke, sociale en leefbare wijken)

De themagroepen koppelen hun bevindingen en voorstellen terug naar de plenaire adviesraad, waar eventuele besluitvorming over bijvoorbeeld een ongevraagd advies plaatsvindt.

(rand)voorwaarden

Prioriteiten → Focus op haalbaarheid en invloedssfeer

Er spelen veel grote thema's binnen het sociaal domein waarbij door de gemeente een integrale aanpak nagestreefd wordt. Beleidsstukken zijn regelmatig tamelijk globaal en abstract van aard, en daarbij is het voor de adviesraad lastig om aanknopingspunten te vinden om zijn unieke rol uit te oefenen op basis van wat hij urgent en belangrijk acht. Een mogelijke valkuil voor de adviesraad, vanuit zijn gedrevenheid, is om alle processen te willen volgen en bespreken, terwijl dat voor de leden niet te behapstukken is. Het is daarom voor de adviesraad belangrijk om te blijven kijken naar de invloedssfeer en keuzes te maken ten aanzien van onderwerpen die de adviesraad kan én wil oppakken.

Tijdige informatie en afstemming

Het is voor de adviesraad, om zijn rol goed te kunnen uitoefenen en een optimale meerwaarde te creëren, essentieel om tijdig te weten welke vraagstukken actueel worden binnen de gemeente en wat voor proces daaraan gekoppeld wordt. Met 'tijdig' wordt bedoeld: in een dusdanig vroeg stadium dat de inbreng van de adviesraad nog substantieel van invloed is op te ontwikkelen beleid. Hiertoe vindt op regelmatige basis afstemming plaats met (contact)ambtenaren binnen de gemeentelijke organisatie.

Andersom is het van belang dat de adviesraad duidelijk communiceert over de onderwerpen waar hij zich op richt en de door hem beoogde aanpak met betrekking tot in de samenleving opgehaalde informatie en signalen.

Het is dus van groot belang dat de gemeente rekening houdt met wat de Adviesraad nodig heeft aan stappen, tijd, capaciteit om tot een advies te komen; het advies is een eindproduct van een proces. Ook is het belangrijk dat helder is en blijft dat het om vrijwilligerswerk gaat, vaak naast een baan, opleiding en/of andere activiteiten.

Mogelijke rollen van de adviesraad t.a.v. dossiers en onderwerpen

Hieronder staan de drie mogelijke (hoofd)vormen van betrokkenheid van de Adviesraad. Er kan ook sprake zijn van een combinatie, bijvoorbeeld sparren in het voortraject en een gevraagd advies als formeel slotstuk van de Adviesraad.

Gevraagd advies

Met een gevraagd advies vraagt het College van Burgemeester en Wethouders de adviesraad om mee te denken over nieuw of aangepast beleid. Dergelijke stukken hebben vaak een formeel karakter, soms met de nodige juridische elementen. Ze zijn geschreven om gemeentelijke aangelegenheden te regelen, accorderen en uit te kunnen voeren. Het is voor adviesraden vaak ingewikkeld om de vertaalslag naar het inwonersperspectief (wat het betekent voor de inwoners) te maken. Wanneer de adviesraad in het (voor)traject van beleidsontwikkeling meegenomen wordt, is het eenvoudiger om actief te reageren en om te beoordelen of een gevraagd advies passend en mogelijk is. De adviesraad hanteert enkele toetsingspunten om te beoordelen of hij een gevraagd advies in behandeling neemt (zie 'Eigen agenda en regie'). Wanneer de adviesraad een gevraagd advies niet in behandeling neemt, kan hij besluiten op een andere manier een bijdrage te leveren. Bijvoorbeeld door signalen te delen of als sparringpartner mee te denken in een eerder stadium.

Ongevraagd advies

Een ongevraagd advies brengt de adviesraad op eigen initiatief uit over onderwerpen die in zijn optiek belangrijk zijn. Op deze manier wordt een onderwerp bij de gemeente onder de aandacht gebracht en geagendeerd. De verwachting is dat het werken vanuit 'eigen agenda en eigen regie' vaker zal leiden tot ongevraagde adviezen.

Betrokkenheid in het voortraject (sparringpartner of input)

Afstemming tussen de adviesraad en ambtenaren kan resulteren in de afspraak dat de adviesraad, in het algemeen in een afvaardiging, betrokken wordt in het voortraject van beleidsvorming. Deze wijze van betrekken van de adviesraad kan op verschillende manieren worden vormgegeven, zoals:

- meedenken en aanleveren van bouwstenen voor mogelijke dilemma's en uitdagingen (sparringpartner, in het algemeen loopt de afvaardiging dan langere tijd mee in het traject door overleggen of bijeenkomsten bij te wonen);
- input leveren die meegenomen kan worden tijdens beleidsvorming (vaak eenmalig, dit kan mondeling of schriftelijk zijn);

- periodiek overleg – bijvoorbeeld eens per kwartaal – tussen een afvaardiging van een thema- of werkgroep en een beleidsambtenaar. Dit overleg kan los van de beleidscyclus plaatsvinden.